

2025-04

PM nr 5 i Tarifföversynen: Abonnemangsavgift

Innehåll

1	Förslag	3
2	Bakgrund	3
3	Särskilda skäl till att införa en femte komponent	3
3.1	<i>Kostnadsreflektivitet och långsiktiga lokaliseringssignaler</i>	4
3.2	<i>Möjliggöra att outnyttjad kapacitet kan komma nätkunderna till del</i>	4
3.3	<i>Säkerställa att nätkunden inte riskerar driftsäkerheten genom sin inmatning eller sitt uttag</i>	5
4	Kostnader till grund för komponenten	5
5	Utformning av abonnemangsavgiften.....	5
5.1	<i>Avgift för årliga abonnemang</i>	5
5.2	<i>Avgift för tillfälliga abonnemang</i>	6
5.3	<i>Överskridandeavgift</i>	6

1 Förslag

Förutsatt att Energimarknadsinspektionen (Ei) beviljar Svenska kraftnät undantag så avser Svenska kraftnät att införa en femte komponent i tariffen, en så kallad abonnemangavgift. Abonnemangavgiften består av tre delar; en årlig avgift, en avgift för tillfälliga abonnemang samt en överskridandeavgift.

Den årliga abonnemangavgiften ska täcka kostnaderna för det befintliga nätet vilka främst utgörs av avskrivningar och underhåll. Avgiften ska utgå från nätkundens årliga abonnemang som motsvarar minst den avtalade effekten i anslutningsavtalet och tas ut per MW. Nivån på avgiften beräknas utifrån hur stor del av transmissionsnätet en kund tar i anspråk i respektive anslutningspunkt. Avgiften kommer därmed skilja sig åt mellan olika anslutningspunkter och mellan inmatning och uttag.

Avgiften för tillfälliga abonnemang baseras på avgiften för det årliga abonnemanget. De tillfälliga abonnemangen får tecknas för en begränsad period i den mån Svenska kraftnät bedömer att det finns tillgänglighet i transmissionsnätet.

Överskridandeavgiften debiteras om en kund överskrider sitt årliga abonnemang utan att ha fått ett tillfälligt abonnemang godkänt. Avgiften baseras på kostnaden för att använda överbelastningsresursen¹.

2 Bakgrund

Enligt Ei:s föreskrifter EIFS 2022:1 3 kap. 1§ ska en nättariff bestå av en kunds specifik avgift, en energiavgift, en fast avgift och en effektagift. Ei kan enligt 4 kap. 1§ ge dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl och om det kan ske utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts. Den 26 mars 2025 lämnade Svenska kraftnät in ansökan om dispens till Ei, för att få inkludera en femte tariffkomponent i transmissionsnätstariffen enligt beskrivning nedan.

3 Särskilda skäl till att införa en femte komponent

Enligt Svenska kraftnäts tolkning av föreskrifterna så finns det viktiga delar i dagens transmissionsnätstariff som inte ryms inom de tariffkomponenter som ingår i föreskrifterna. För att den framtida transmissionsnätstariffen ska skapa förutsättningar för ett effektivt nyttjande av nätet behövs därför en ytterligare

¹ [Överbelastningshantering | Svenska kraftnät](#)

tariffkomponent som möjliggör att nedanstående syften även fortsättningsvis kan uppnås.

3.1 Kostnadsreflektivitet och långsiktiga lokaliseringssignaler

Svenska kraftnät ser inte att föreskrifterna fullt ut möjliggör att fördela kostnaden för det *befintliga* transmissionsnätet på ett kostnadsreflektivt sätt och på så sätt skicka långsiktiga lokaliseringssignaler genom transmissionsnätstariffen. I dagens transmissionsnätstariff sker detta via den geografiska differentieringen i den nuvarande effektagiften². Någon motsvarighet till dagens geografiska differentiering ryms inte inom de tariffkomponenter som ingår i föreskrifterna. De styrsignaler som ges via tariffkomponenterna i föreskrifterna syftar istället främst till att påverka hur kunden nyttjar transmissionsnätet här och nu. För att åstadkomma en mer kostnadseffektiv utbyggnad av transmissionsnätet krävs att även kostnaden för det befintliga nätet i form av avskrivningar och underhåll fördelas på ett mer kostnadsreflektivt sätt. Detta är särskilt viktigt för transmissionsnätet på grund av nätets geografiska utsträckning och den snedfördelning som råder mellan förbrukning och produktion i olika delar av landet. Dessa förhållanden medför att kostnaden skiljer sig väsentligt åt beroende på var i transmissionsnätet en producent eller förbrukare väljer att ansluta sig. Kostnaderna blir högre om en förbrukare ansluter sig i södra Sverige där det råder brist på elproduktion än om en förbrukare ansluter sig i norra Sverige där det finns ett stort överskott av produktion, och vice versa. Om detta inte återspeglas i transmissionsnätstariffen kommer tariffen vara mindre kostnadsreflektiv och det kommer inte heller finnas några ekonomiska incitament för en nätkund att välja en lokalisering som är fördelaktig sett till transmissionsnätets kostnader. Det i sin tur kommer att medföra att samhället och i slutändan kundkollektivet belastas med högre kostnader för utbyggnaden av transmissionsnätet.

3.2 Möjliggöra att outnyttjad kapacitet kan komma nätkunderna till del

En annan viktig del som inte ryms inom tariffkomponenterna i föreskrifterna är dagens tillfälliga abonnemang³. De tillfälliga abonnemangen möjliggör att Svenska kraftnät under en begränsad period kan tilldela outnyttjad kapacitet till kunder som efterfrågar den. Den tillgängliga kapaciteten i transmissionsnätet varierar med exempelvis temperaturen och Svenska kraftnät kan därmed under vissa perioder erbjuda mer kapacitet än vad som är avtalat i anslutningsavtalen. På motsvarande sätt varierar också nätkundernas efterfrågan på kapacitet vilket innebär att de ibland önskar nyttja mer effekt än vad som är avtalat i anslutningsavtalen. För att ledig kapacitet i så hög grad som möjligt ska kunna komma kunderna till del är det

² Nuvarande effektagift är differentierad utifrån latituden för anslutningspunkten. Avgiften är olika för inmatning och uttag.

³ Dagens tillfälliga abonnemang avser inmatning eller uttag utöver det årliga abonnemanget och tecknas för enstaka vecka (7 dygn).

därför viktigt att även under kortare perioder kunna tilldela kapacitet till kunder som efterfrågar den. Denna typ av flexibilitet blir allt viktigare utifrån dagens situation där det periodvis råder kapacitetsbrist i vissa delar av transmissionsnätet. Det är också av betydelse sett till elmarknadens funktion då producenter annars kan avstå ifrån att producera el när elpriserna är höga för att undvika att överstiga den avtalade effekten i anslutningsavtalet trots att det finns outnyttjad kapacitet att tillgå. Tillfälliga abonnemang bidrar därutöver även till att minska behovet av utbyggnad av transmissionsnätet i de fall som nätkunden endast behöver extra kapacitet under kortare perioder. Avsaknaden av tillfälliga abonnemang kommer därmed inte bara leda till att elnätet nyttjas mindre effektivt utan också öka kostnaderna för utbyggnaden av transmissionsnätet och försämra producenters möjligheter att fatta samhällsekonomiskt lönsamma beslut.

3.3 Säkerställa att nätkunden inte riskerar driftsäkerheten genom sin inmatning eller sitt uttag

Svenska kraftnät saknar slutligen möjligheten att inom föreskrifternas tariffkomponenter införa en motsvarighet till dagens överskridandeavgift vilket är nödvändigt för att upprätthålla en god driftsäkerhet. Genom att transmissionsnätet nyttjas i allt högre grad minskar marginalerna i nätet och det blir därmed allt viktigare att kunderna håller sig till den avtalade effekten i anslutningsavtalet om inget annat har avtalats med Svenska kraftnät. Ett överskridande som leder till en störning i transmissionsnätet kan medföra mycket höga kostnader då det riskerar att inte bara påverka transmissionsnätskunderna utan även underliggande nät och övriga aktörer på elmarknaden. På så sätt blir det allt viktigare att detta incitament kvarstår.

4 Kostnader till grund för komponenten

Abonnemangsavgiften, för såväl årliga som tillfälliga abonnemang, ska täcka kostnaderna för det befintliga nätet vilka främst utgörs av avskrivningar och underhåll. Vid överskridande av ett abonnemang ska denna komponent även täcka kostnaden för att nyttja överbelastningsresursen.

5 Utformning av abonnemangsavgiften

Komponenten inkluderar tre delar varav en avgift för årliga abonnemang, en avgift för tillfälliga abonnemang och en överskridandeavgift.

5.1 Avgift för årliga abonnemang

Kostnaderna för avskrivningar och underhåll påverkas inte av hur nätkunden använder transmissionsnätet här och nu. Nätkunden kan däremot påverka dessa kostnader i ett *längre* perspektiv då kostnaderna främst drivs av storleken på den

avtalade effekten i anslutningsavtalet och var i nätet en kund är ansluten. För att återspegla detta kommer den årliga abonnemangsavgiften tas ut baserat på nätkundens årliga abonnemang som minst motsvarar den avtalade effekten i anslutningsavtalet. Nivån på avgiften kommer beräknas utifrån hur stor del av transmissionsnätet en kund tar i anspråk i respektive anslutningspunkt. Avgiften kommer därmed skilja sig åt mellan olika anslutningspunkter och mellan inmatning och uttag.

Genom att nätkunden får betala för hur stor del av transmissionsnätet denne tar i anspråk kommer den nya komponenten göra transmissionsnätstariffen mer kostnadsreflektiv. I och med att kostnaden för avskrivningar och underhåll såväl som den totala avtalade effekten förändras stegvis utan alltför stora förändringar från år till år kommer den nya tariffkomponenten även ge nätkunderna långsiktiga lokaliseringssignaler. Därtill ges nätkunden incitament att sänka sin avtalade effekt i anslutningsavtalet ifall kunden inte har behov av hela den avtalade effekten. Sammantaget medför detta att den nya tariffkomponenten skapar förutsättningar för en mer kostnadseffektiv utbyggnad och därigenom också ett mer effektivt nyttjande av transmissionsnätet.

5.2 Avgift för tillfälliga abonnemang

Utöver den årliga abonnemangsavgiften önskar Svenska kraftnät även införa tillfälliga abonnemang i denna tariffkomponent. De tillfälliga abonnemangen får tecknas för en begränsad period i den mån Svenska kraftnät bedömer att det finns tillgänglighet i transmissionsnätet. Avgiften för de tillfälliga abonnemangen kommer att baseras på avgiften för det årliga abonnemanget. Genom att erbjuda tillfälliga abonnemang kan outnyttjad kapacitet tilldelas de nätkunder som efterfrågar detta vilket medför att transmissionsnätet kan nyttjas mer effektivt.

5.3 Överskridandeavgift

Svenska kraftnät önskar även att införa en överskridandeavgift i denna tariffkomponent i syfte att ge nätkunden incitament att inte nyttja en högre effekt än vad som är avtalat med Svenska kraftnät. Överskridandeavgiften debiteras om en kund överskrider sitt årliga abonnemang utan att ha fått ett tillfälligt abonnemang beviljat. Överskridandeavgiften kommer baseras på kostnaden för att använda överbelastningsresursen då det återspeglar den merkostnad som det kan innebära för Svenska kraftnät om en nätkund överskrider sitt abonnemang. Överskridandeavgiften bidrar därmed till att upprätthålla driftsäkerheten samtidigt som den gör transmissionsnätstariffen mer kostnadsreflektiv då den som orsakar eller riskerar att orsaka en överlast får betala för detta.